

Změny v nemocenském pojištění vojáků v roce 2025

I.

S účinností od 1. 1. 2025 dochází k povinné elektronizaci (digitalizaci) dalších dávek nemocenského pojištění (dále tzv. eDávky). Změna je legislativně promítnuta zákonem č. 395/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Po nemocenském (rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti nebo karanténě, tzv. eNeschopenka), kde došlo k elektronizaci již ode dne 1. 1. 2020 se zde prezentovaná změna týká těchto dávek:

1. Peněžita pomoc v mateřství (nově lékař vystaví elektronické potvrzení o předpokládaném datu porodu).
2. Ošetrovné (nově lékař vystaví elektronické potvrzení o potřebě ošetřování - dávka vojákům z povolání nenáleží – viz dále).
3. Dlouhodobé ošetrovné (nově elektronické rozhodnutí o potřebě dlouhodobé péče).
4. Otcovská poporodní péče (zde lékař elektronicky potvrzuje jen případy hospitalizace, kdy se v jejím důsledku posouvá nebo staví podpůrčí doba).
5. Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (vojákyňe, která je těhotná, vojákyňe do konce devátého měsíce po porodu a vojákyňe, která kojí, nesmí konat činnost, která škodí jejímu organismu, a činnost, která ohrožuje její mateřské poslání, nad rámec seznamu těchto činností může k tomu příslušný vojenský poskytovatel zdravotní péče rozhodnout, která další konkrétní činnost ohrožuje těhotenství).

II.

Nová právní úprava zásadním způsobem nemění podmínky nároku na dávky nemocenského pojištění a jejich výplatu ani stanovení jejich výše. Tedy u žádné z eDávek se nijak nemění okruh oprávněných osob, podmínky pro vznik nároku ani výše dávky a délka podpůrčí doby. Za výjimku z předchozí věty lze považovat zrušení podmínky shodného trvalého bydliště u druha a družky a podmínka udělení písemného souhlasu ošetřované osoby s poskytováním dlouhodobé péče u dlouhodobého ošetrovného.

Elektronizace se týká výplaty dávek všem pojištěncům, tedy i vojákům z povolání (dále jen „vojáci“) a vojákům v záloze ve výkonu vojenské činné služby, kterým dávky nemocenského pojištění vyplácí Ministerstvo obrany (zákon o nemocenském pojištění v ustanovení § 101 používá termín „služební útvary“). Více viz dále.

Vojákům ošetrovné nenáleží, protože jejich nároky (služební volno) při ošetřování člena rodiny nebo péči o dítě jsou upraveny v zákoně o vojácích z povolání, ve spojení s vyhláškou Ministerstva obrany č. 263/1999 Sb., kterou se stanoví důvody pro poskytování služebního

Sekce státního tajemníka Ministerstva obrany

Oddělení nemocenského pojištění

náměstí Svobody 471/4, Praha6–Bubeneč, PSČ16001, datová schránka hjyaavk

volna vojákům z povolání pro překážky ve službě a rozsah služebního volna, ve znění pozdějších předpisů.

Vojákům v záloze ze zákona kromě ošetrovného nenáleží ani dlouhodobé ošetrovné. Nárok na ostatní eDávky by vznikl, pokud by k sociální události došlo ve výkonu vojenské činné služby, splňovali by další zákonné podmínky, zejména dobu pojištění. Vznikl-li nárok na eDávku mimo dobu výkonu vojenské činné služby má voják v záloze pozastavenou službu a k výkonu vojenské činné služby se nepovolává.

III.

Postup pojištěnce při vzniku sociální události. Ošetřující lékař pojištěnce, resp. osoby potřebující ošetřování nebo péči, ve své aplikaci vygeneruje rozhodnutí, resp. potvrzení o nároku na eDávku (viz čl. I.) a elektronickou formou ho odešle do úložiště spravovaného ČSSZ, kam budou moci nahlížet oprávnění pojištěnci (cestou ePortálu ČSSZ) a zaměstnavatelé, jde-li o vojáky, příslušný organizační celek, kde je voják služebně zařazen. Systém ještě v ordinaci lékaře vygeneruje číslo identifikátoru, který oprávněný pojištěnec obdrží elektronicky, pokud lékaři sdělí elektronický kontakt (nejčastěji č. mobilního telefonu nebo e-mailovou adresu), jinak lékař identifikátor vytiskne a předá pojištěnci v papírové podobě. Příslušný organizační celek si potom na základě identifikátoru sděleného vojákem v úložišti vyhledá rozhodnutí nebo potvrzení vydané ošetřujícím lékařem, vč. následných informací a dokumentů vygenerovaných v této věci a vložených do úložiště. Na základě toho organizační celek zpracovává podklady pro mzdovou účtárnu AF, která eDávku vyplácí.

Pojištěnec má povinnost organizačnímu celku bez zbytečného prodlení oznámit vznik sociální události zakládající vznik nároku na eDávku.

eDávka se i nadále vyplácí na základě žádosti pojištěnce (na rozdíl od nemocenského, kde se za žádost považuje souhlas pojištěnce s vystavením eNeschopenky), který uplatňuje nárok na eDávku a její výplatu, přičemž za tuto žádost se považuje formulář „*oznámení zaměstnavateli*“, kterým voják oznamuje organizačnímu celku (služebnímu útvaru) v němž je zařazen, že nastala sociální událost zakládající nárok na dávku a sdělení, o kterou eDávku žádá (pro každou dávku jde o jiný formulář). Současně je třeba organizačnímu celku sdělit číslo identifikátoru, vygenerovaného ošetřujícím lékařem (popř. orgánem ochrany veřejného zdraví, jde-li o karanténu nebo školské zařízení v případě jeho uzavření).

Formuláře žádostí o eDávky (*oznámení zaměstnavateli*) najdete na ePortale Ministerstva obrany nebo je lze vyžádat u ekonomických orgánů (skupin) příslušného organizačního celku, kde žadatel vykonává službu.

Jak již bylo uvedeno, elektronizace se týká i vojáků z povolání a u některých eDávek také vojáků v záloze, pokud k sociální události zakládající nárok na výplatu dávky došlo při výkonu vojenské činné služby. Odlišnosti, např. v textu některých formulářů žádostí (*oznámení zaměstnavateli*) o eDávku vyplývají z toho, že dávku těmto pojištěncům nevyplácí orgán nemocenského pojištění, ale služební útvar (viz § 101 ZNP a NVMO č. 25/2023 Věstníku MO, Nemocenské pojištění vojáků v působnosti Ministerstva obrany). Formuláře určené pro vojáky vychází ze vzorových (obecných) formulářů ČSSZ a vyjma peněžité pomoci v mateřství,

Sekce státního tajemníka Ministerstva obrany Oddělení nemocenského pojištění

náměstí Svobody 471/4, Praha6–Bubeneč, PSČ16001, datová schránka hjyaavk

obsahují další text relevantní jen pro vojáky (např., že současně slouží jako žádost vojáka o poskytnutí služebního volna).

Pozn.: Nově bude také II. díl RDPN – tzv. průkaz pojištěnce (doposud jediný papírový výstup při RDPN) zasilán elektronicky, pokud pojištěnec uvede elektronický kontakt.

IV.

Novela neprovádí žádné změny v zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, tzn., že se nemění vyhláška č. 263/1999 Sb., kterou se stanoví důvody pro poskytování služebního volna vojákům z povolání pro překážky ve službě a rozsah služebního volna. Všechna ustanovení těchto právních předpisů, mající souvislost s dávkami nemocenského pojištění, zůstávají v platnosti beze změny.

Vedoucí organizačního celku je povinen zabezpečit vedení evidence nepřítomnosti vojáka ve službě, včetně důvodu nepřítomnosti (neschopnost ke službě z důvodu nemoci, poskytnutí služebního volna, řádná dovolená atd.). Výkaz vede zaměstnanec pověřený vedoucím organizačního celku viz čl. 3 RMO č. 37/2023 Věstníku MO, Peněžní náležitosti a další peněžní plnění vojáků z povolání a vojáků v záloze ve službě.

Voják je po dobu mateřské dovolené určen do dispozice podle § 10 odst. 2 písm. d) zákona č. 221/1999 Sb. z důvodu mateřské dovolené. Do dispozice je určen personálním rozkazem. Oprávněný služební orgán rozhoduje o určení vojáka do dispozice personálním rozkazem podle § 145a odst. 1 písm. e) zákona č. 221/1999 Sb. v řízení ve věcech služebního poměru v souladu s § 144 zákona.

Podnět k určení vojáka do dispozice zpravidla podává služební orgán (velitel útvaru) tomu služebnímu orgánu, který je oprávněn o dispozici rozhodnout (čl. 34 RMO č. 63/2015 VMO, Některá ustanovení o průběhu služby vojáků z povolání). Služební orgány, které jsou oprávněny rozhodnout personálním rozkazem o dispozici vojáka, stanovuje RMO č. 5/2023 VMO, Působnost služebních orgánů v personální práci.

Voják ze zákona nemá nárok na ošetřovné, protože je mu poskytováno služební volno (z důvodu OČR péče o dítě...) podle § 39 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, a bodu 4 přílohy č. 2 vyhlášky č. 263/1999 Sb., kterou se stanoví důvody pro poskytování služebního volna vojákům z povolání pro překážky ve službě a rozsah služebního volna, kdy vojákovi není poskytována sociální dávka (ošetřovné), ale služební plat podle § 68h písm. i) zákona č. 221/1999 Sb.

Podle § 39 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb. se služební volno poskytuje na žádost vojáka, pokud je důvod služebního volna předem znám. Překážku ve službě a dobu jejího trvání je voják povinen prokázat. Žádost voják podává služebnímu orgánu služebním postupem (čl. 6 odst. 1 Základního řádu ozbrojených sil České republiky ZVR 1/2024 Věstníku MO).

Z výše uvedeného je zřejmé, že oznámit překážku ve službě může voják jen tehdy, pokud důvod pro poskytnutí služebního volna vznikne náhle, neočekávaně, kdy voják neměl časový prostor na podání žádosti. Ve všech ostatních případech musí voják o služební volno předem žádat (§ 39 odst. 4 zákona č. 221/1999 Sb.).

Sekce státního tajemníka Ministerstva obrany

Oddělení nemocenského pojištění

náměstí Svobody 471/4, Praha6–Bubeneč, PSČ16001, datová schránka hjyaavk

Personální opatření *služební volno z důvodu překážky ve službě* se realizuje formou vnitřního rozkazu (věstníku) vedoucího organizačního celku, kterým se podřízenému vojákovu poskytuje služební volno [čl. 2 odst. 2 písm. d) RMO č. 5/2023 Věstníku MO, Působnost služebních orgánů v personální práci].

Zpracovalo OdNP 20. 12. 2024